

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**Матеріали навчально-методичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ:
ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ
ТА СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

Чернівці 2017

УДК 61+615.1:378.147 ББК 5:74.58

Редакційна колегія:

Бойчук Т.М. (голова), Геруш І.В. (заступник голови), Зорій Н.І., Ходоровський В.М., Москалюк В.Д., Глубоченко В.Г., Савка І.Г., Сорокман Т.В., Білоокій В.В., Присяжнюк П.В., Пашковський В.М., Грачова Т.І., Петринич Г.Й., Ткач Є.П., Кривецький В.В., Федів О.І., Колоскова О.К., Кузняк Н.Б., Геруш О.В., Плеш І.А., Проняєв Д.В., Наварчук Н.М. (секретар).

Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології: матеріали навчально-методичної конференції (Чернівці, 19 квітня 2017 р.). – Чернівці, 2017. – 581 с.

У збірнику містяться матеріали навчально-методичної конференції педагогічних працівників Буковинського державного медичного університету, які висвітлюють методичні, методологічні, організаційні і психологічні проблеми додипломної та післядипломної підготовки лікарів, провізорів, медичних сестер, фармацевтів, можливі шляхи вирішення цих проблем у сучасних умовах. Окремі розділи збірника присвячені узагальненню досвіду впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, використанню інформаційно-комунікаційних технологій підтримки навчального процесу, приділено увагу питанням формування інноваційного, гуманістичного, демократично-орієнтованого освітнього простору, який забезпечить умови для всебічного, гармонійного розвитку особистості та конкурентоспроможності майбутнього фахівця.

Усі роботи представлені в авторській редакції.

ББК 5:74.58

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (протокол № 9 від 23 березня 2017)

ISBN 978-966-697-677-5

© Вищий державний
навчальний заклад України
«Буковинський державний
медичний університет», 2017

Спочатку вдома студенти відповідають на питання («проаналізуйте ситуацію і запропонуйте стратегію дій»). Після цього кейс можна обговорити групою (study group). За допомогою командної роботи студенти вчать один у одного. Потім на занятті викладач пропонує «відкрити» кейс, тобто описати ситуацію і запропонувати стратегію вирішення проблеми. Процес виклику до дошки називається «cold call» і є великим стимулом для гарної підготовки до занять. В процесі обговорення кейса викладач намагається утриматися від відповідей на питання. Замість цього він задає питання аудиторії і дає слово студентам, щоб вони самі відповідали на них. У процесі обговорення зав'язується дискусія. Апробування своїх комунікативних здібностей в ході дискусії дає можливість кожному учаснику виявити свої слабкі сторони і стимулювати бажання працювати в напрямку вдосконалення своїх знань. Наприкінці занять викладач розповідає про те, що ж дійсно відбулося в реальній ситуації, на основі якої складений кейс, і які висновки можна зробити. Метод кейсів робить основний акцент на самостійне мислення, здатність доносити свої думки.

Розбираючи кейс, студенти фактично отримують на руки готове рішення, яке можна застосувати в аналогічних обставинах. Збільшення в «багажі» знань студента проаналізованих кейсів, збільшує ймовірність використання готової схеми рішень до сформованої ситуації, формує навички вирішення більш серйозних проблем.

Отже, застосування case-study методу на практичних заняттях при вивченні дисципліни «Терапевтична стоматологія» дає змогу реалізувати такі сучасні дидактичні прийоми, як індивідуальний підхід викладача до кожного студента в академічній групі; спонукання студента до роботи з інформацією; надання йому максимальної свободи в навчанні, не завантажуючи великим обсягом теоретичного матеріалу, а концентруючи увагу студента лише на основних положеннях теми практичного заняття. Студенти бачать в ньому можливість проявити ініціативу, відчути самостійність під час засвоєння теоретичних положень, а також оволодіти практичними навичками. Не менш важливе і те, що аналіз ситуацій досить сильно впливає на професіоналізацію студентів, сприяє формуванню їх інтересу до майбутньої професії, а це у свою чергу формує позитивну мотивацію до навчання.

АНАЛІЗ ГРУПОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗА ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ В РАМКАХ ТРЕНІНГУ ПО ЗАПОБІГАННЮ МЕДИЧНИХ ПОМИЛОК (TRAINING AGAINST MEDICAL ERROR, ERASMUS+)

Л.О. Безруков, Н.К. Богуцька

*Кафедра педіатрії та дитячих інфекційних хвороб
Вищий державний навчальний заклад України*

"Буковинський державний медичний університет", м. Чернівці

Проблемно-орієнтоване навчання (ПОН) в медичній освіті характеризується певними перевагами у зіставленні з традиційним підходом, але його впровадження в педіатричні навчальні програми супроводжується проблемами групової взаємодії, не притаманними традиційному навчанню, що

може спричинити зниження підсумкових результатів. З 2015 року Вищий державний навчальний заклад України "Буковинський державний медичний університет» бере участь у проекті «Навчання із запобігання медичним помилкам» (TAME, ERASMUS+).

Метою дослідження було оцінити ймовірні проблеми групової взаємодії студентів при реалізації проекту TAME з використанням ПОН та електронних віртуальних пацієнтів у платформі OpenLabyrinth. Проаналізовані результати опитування 80 студентів і 10 т'юторів, які брали участь в навчальному проекті. З метою досягнення навчальних цілей була розроблена гібридна змішана навчальна програма з дисципліни «Педіатрія, дитячі інфекційні хвороби»: шість педіатричних віртуальних клінічних випадків (всього 12 сесій ПОН) були включені в навчальний графік двічі на тиждень. Сесії відбувалися в аудиторіях, належним чином обладнаних для проведення ПОН. В рамках ПОН студенти 6 традиційних академічних груп сформували 8 нових гібридних груп з кількістю студентів від 6 до 10 під керівництвом 10 тренуваних т'юторів (викладачів). Групи були розділені порівну для навчання за розгалуженими і лінійними електронними віртуальними клінічними випадками. Заняття тривали настільки довго, щоб усі студенти гібридної групи змогли продемонструвати ефективну внутрішньогрупову динаміку, приблизно 4-и години за сесію. Проблемами групової взаємодії, що визначали дисфункціональність групи, при опитуванні були наступні характеристики: поведінка домінування у студента; «тихий» студент; спізнення і відсутність студентів; нестача почуття обов'язку в студентів; надмірне кваплення; особисті «зіткнення» студентів; дезорганізація навчального процесу; психосоціальні фактори; фрустрація; поверхове навчання; булінг тощо. Студенти самостійно обирали різні ролі для себе і здійснювали їх ротацію під час заняття з кожного електронного віртуального випадку. Опитування учасників ПОН свідчили, що найбільш важливими проблемами неблагополучних груп серед усіх запропонованих варіантів студенти вважали домінування одного зі студентів, а викладачі – «тихий студент» і «прогули та спізнення». Студенти і викладачі, в основному, були задоволені доповненням ПОН до традиційної програми, проте, деякі студенти скаржилися на істотну тривалість занять ПОН. Будь-які істотні міжособистісні або групові конфлікти не відбувалися. Групова дисфункція, в основному, зрідка була спричинена надмірною сором'язливістю надто «тихих» студентів або поведінкою з демонстрацією ігнорування мало вмотивованих студентів, які брали недостатню участь в обговоренні.

При виборі окремих кроків ведення віртуальних пацієнтів у розгалужених випадках деякі студенти вважали процес стресогенним, що викликав тривогу або фрустрацію. Керування проблемами дисфункціональних груп передбачало втручання наставника під час заняття або зворотний зв'язок зі студентом за межами аудиторії.

Таким чином, багато різних проблем може порушити успішну міжгрупову взаємодію та функціонування групи за умов ПОН, а дисфункціональність групи може зменшити ефективність самонавчання

студентів і підвищити рівень їх тривожності. Навчання викладачів-т'юторів щодо психологічних особливостей студентів, міжгрупова ротація т'юторів, відсутність покарання за ПОН сприяють зменшенню дисфункціональності груп і поліпшенню навчальної ефективності під час тренінгу із запобігання медичних помилок в лікарській практиці.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ – РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

В.В. Бендас, В.Д. Мойсюк*, С.В. Мойсюк*

Кафедра мікробіології та вірусології

**Кафедра медицини катастроф та військової медицини*

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці

У зв'язку з інтегруванням медичної освіти України до європейського і світового простору, використання комп'ютерних та інформаційно-комунікаційних технологій набуває все більшої актуальності в навчальному процесі. Однією із форм таких технологій є дистанційне навчання.

Дистанційне навчання з використанням комп'ютерних та інформаційно-комунікаційних технологій, як правило, проявляється в наступних формах: телеконференціях, чат-заняттях, веб-заняттях, аудіо,-відеоконференціях.

Чат-заняття - навчальні заняття з використанням чат-технологій: обміном невеликими текстовими повідомленнями в реальному часі. Такі заняття проводяться одночасно, щоб усі учасники мали можливість спільного доступу до чату. Чат, як засіб спілкування, може використовуватися як окремо, так і разом з іншими формами навчання, доповнюючи їх.

Веб-заняття - це збірне поняття для проведення дистанційних занять, які проводяться у вигляді конференцій, семінарів, ділових ігор, форумів, лабораторних та контрольних робіт, практикумів, онлайн тестувань, опитувань та інших форм навчальних занять, що реалізуються за допомогою засобів і інтернет-технологій, що забезпечують інтерактивність спілкування. Саме на таку форму навчання наразі покладаються найбільші сподівання як на дуже зручну, невибагливу до технічного оснащення, гнучку в управлінні та інтуїтивно зрозумілу у використанні особами різного віку та освіченості.

Основним засобом інтерактивного спілкування студентів із викладачем та між собою під час використання веб-технологій є форуми - технологія обміну текстовими повідомленнями. На відміну від чату - більш простої форми спілкування, форуми дозволяють обмінюватися повідомленнями асинхронно, а отже, є досить тривалими в часі; форуми і повідомлення в ньому можуть мати як приватний, так і публічний характер; організуються за конкретними темами, в яких зручно ставити питання та шукати відповіді на поставлені раніше; дають можливість коментувати чиесь запитання чи відповідь на нього, висловлюючи при цьому, наприклад, власну думку з тієї чи іншої проблеми. Форуми є насамперед джерелом практичних знань, на відміну від звичайних веб-занять, адже форуми створюються на «історії»

‘CURRENT CLINICAL CASE METHOD’ IN LEARNING PROCESS ‘TRAUMATOLOGY AND ORTHOPEDICS’ FOR 5 YEAR ENGLISH SPEAKING STUDENTS O.G. Dudko	435
FEATURES OF TEACHING FOREIGN LANGUAGE MEDICAL STUDENTS AND THE ORGANIZATION OF THEIR INDEPENDENT WORK O.I. Gavryliuk.....	436
THE USE OF INTERACTIVE STUDY IN THE EDUCATION OF FOREIGN STUDENTS N.O.Popeliuk, T.M. Mikheeva, O.-M.V.Popelyuk, N.M. Navarchuk, N.B. Reshetilova.....	437
THE OPTIMIZATION OF THE TRAINING OF FOREIGN STUDENTS N.O.Popeliuk, T.M. Mikheeva, O.-M.V.Popelyuk, N.B. Reshetilova, N.M. Navarchuk	438
IMPROVING WAYS IN TEACHING DISCIPLINE «GENERAL SURGERY» FOR STUDENTS OF MEDICAL FACULTY №4 (SPECIALTY 224 «TECHNOLOGY FOR MEDICAL DIAGNOSIS AND TREATMENT» / EQL – «BACHELOR» /) O.Y.Khomko, R.I.Sydorchuk, R.P.Knut, V.I.Hrebeniuk	439
METHODS OF IMPROVEMENT TEACHING DISCIPLINE «SURGERY» FOR STUDENTS OF MEDICAL FACULTY №4 (SPECIALTY 224 «TECHNOLOGY FOR MEDICAL DIAGNOSIS AND TREATMENT» / EQL – «BACHELOR» /) O.Y. Khomko, R.I. Sydorchuk, R.P. Knut, V.I. Hrebeniuk.....	440
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ.....	442
CASE-STUDY ЯК СУЧАСНИЙ МЕТОД ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ А.С. Басіста, В.І. Рожко	442
АНАЛІЗ ГРУПОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗА ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ В РАМКАХ ТРЕНІНГУ ПО ЗАПОБІГАННЮ МЕДИЧНИХ ПОМИЛОК (TRAINING AGAINST MEDICAL ERROR, ERASMUS+) Л.О. Безруков, Н.К. Богущька.....	443
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП’ЮТЕРНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ – РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ В.В. Бендас, В.Д. Мойсюк, С.В. Мойсюк	445
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИКИ У ВИКЛАДАННІ АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ А.М. Бербець	446
ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ М.Г. Бесплітнік, Т.В. Процак, Г.П. Ротар.....	448